

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КРИВОРІЗЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет мистецтв
Кафедра образотворчого мистецтва

«Допущено до захисту»

Завідувач кафедри

_____ Руслан Пильнік

« ____ » _____ 2024 р.

Реєстраційний № ____

« ____ » _____ 2024 р.

ЕТНОСТИЛІСТИЧНІ МОТИВИ В ДЕКОРАТИВНОМУ
ЖИВОПИСНОМУ НАТЮРМОРТІ

Кваліфікаційна робота
студентки групи ЗОМ-20
ступінь вищої освіти бакалавр
спеціальності 014.12 Середня освіта
(Образотворче мистецтво)

Філіпової Анастасії Сергіївни

Керівник ст. викладач

Анатолій Дем'янович Труфкін

Оцінка:

Національна шкала _____

Шкала ECTS ____ Кількість балів ____

Голова ЕК _____

(підпис) (прізвище, ініціали)

Члени ЕК _____

(підпис) (прізвище, ініціали)

_____

(підпис) (прізвище, ініціали)

_____

(підпис) (прізвище, ініціали)

ЗАПЕВНЕННЯ

Я, Філіпова Анастасія Сергіївна, розумію і підтримую політику Криворізького державного педагогічного університету з академічної доброчесності. Запевняю, що ця кваліфікаційна робота виконана самостійно, не містить академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації. Я не надавала і не одержувала недозволену допомогу під час підготовки цієї роботи. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають покликання на відповідне джерело.

Із чинним Положенням про запобігання та виявлення академічного плагіату в роботах здобувачів вищої освіти Криворізького державного педагогічного університету ознайомена. Чітко усвідомлюю, що в разі виявлення в кваліфікаційній роботі порушення академічної доброчесності робота не допускається до захисту або оцінюється незадовільно.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
РОЗДІЛ 1. СТИЛІСТИЧНІ МОТИВИ УКРАЇНСЬКОГО ПОБУТУ В ДЕКОРАТИВНОМУ НАТЮРМОРТІ.....	6
1.1. Історичні аспекти декоративного натюрморту в живописі.....	6
1.2. Символізм у написанні натюрморту в сучасному світі.....	13
Висновки до розділу 1.....	18
РОЗДІЛ 2. СТВОРЕННЯ ДЕКОРАТИВНОГО НАТЮРМОРТУ ЗІ СТИЛІСТИЧНИМ МОТИВОМ.....	20
2.1. Пошук стилістичних прийомів в процесі роботи над декоративним натюрмортом.....	20
2.2. Виконання кваліфікаційної роботи в матеріалі.....	25
Висновки до розділу 2.....	28
ВИСНОВКИ.....	29
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	31
ДОДАТКИ.....	34
Додаток А.....	34
Додаток Б.....	39

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. Дослідження теми декоративного натюрморту є актуальним і змістовним для вивчення. Напрямок декоративний натюрморт з'явився у кінці XIX на початку XX століття і користувався попитом серед шанувальників натюрмортів та художників, які мали бажання розвиватися у цьому напрямі [11, с.6].

Декоративний живописний натюрморт — це не лише відображення предметів та об'єктів, але й вираження естетичної краси через використання кольорів, форм та композиції. Завдання декоративного живописного натюрморту - викликати емоційну реакцію у глядача та створювати атмосферу краси та гармонії. Цей жанр може бути використаний для вираження різних ідей та концепцій, таких як мінливість часу, плінність життя або натхнення красою оточуючого світу. Відмінність цього жанру від реалістичного натюрморту полягає не лише зображенні об'єктів такими які вони є в реальному житті, але й створенні мистецького полотна, що сприймається як самостійний об'єкт естетичного задоволення. Для створення натюрморту потрібно враховувати локальне світло, форму предмета та декоративність (стилізацію), так як вона і є головною складовою роботи такого напрямку. В період активного розвитку декоративного натюрморту з'явилися такі техніки зображення як вітраж, батик, мозаїка та розпис.

Науковці які присвятили свою працю дослідженню мистецтва, жанру натюрморту, технічним засобам вираження, стилізації і символізму, як зарубіжного так і українського, серед них дослідження Ірини Міщенко, В. Личковах, Фізер. І. В, А. Король, М. Пічкур, О. Музика, А. Личков, Н. Ковальчук, В. Кандинський, Л. Жоголь. [8;11;13;16; 17;19;20;].

В кваліфікаційній роботі наведено підтвердження актуальності теми в роботі українських митців, в жанрі натюрморту серед них Роман Сельський, О. Новаківський, І. Мельник, В. Патик, К.Білокур, В. Жмак, М. Глущенко, А. Гайдар. [2; 19; 24].

Мета дослідження : дослідити живописні мотиви у сучасному декоративному живописному натюрморті, та використання стилістичних мотивів українського побуту;

Завдання дослідження :

1. Аналіз понять як живопис, стилістика, символізм, декоративність тощо;
2. Визначити основні прийоми стилізації, та використання символізму;
3. Проаналізувати історичний розвиток декоративного живописного натюрморту;

Об'єкт дослідження. Декоративний живописний натюрморт ;

Предмет дослідження. Прийоми та класифікація стилізації в натюрморті з їхнім використанням в практичній роботі та техніці виконання;

Методи дослідження:

- Наукові та історичні методи дослідження;
- аналіз технічних методів;
- стилістичний метод аналізу;

Практичне значення. В дослідженні на основі історичних аспектів, та аналізу літератури, з вивченням стилізаційних прийомів та методів, і значення символізму, було завданням створити декоративний живописний натюрморт з використанням етностилістичних мотивів.

Структура роботи. Робота складається з вступу, двох розділів з висновками до них, загальний висновок, список використаної літератури та додатки.

РОЗДІЛ 1. СТИЛІСТИЧНІ МОТИВИ УКРАЇНСЬКОГО ПОБУТУ В ДЕКОРАТИВНОМУ НАТЮРМОРТІ

1.1. Історичні аспекти декоративного натюрморту в живописі

Натюрморт - це напрямок в мистецтві, в якому зображують неживу природу, фрукти та овочі, предмети побуту. Натюрморт виконується в техніці живопису та графіки. Започаткований голландськими живописцями ще в XVIII столітті. Першим напрямом який виник раніше всіх це був монументально-декоративний живопис, який відрізнявся своєю виразністю, простими образами які виконувалися простими матеріалами, такі як глина, сажа, перед використанням які розводилися з водою і тільки потім ними працювали. [10, с. 36].

Активний розвиток натюрморту був помітний у Єгипті, а вже в Єгипетському мистецтві було введено натюрморти з квітами та рослинами, орнаментами та квітковими композиціями у вазах. Загалом жанр натюрморт поділяли два основні прийоми які використовували в той час митці, це орнаментальність і натуралізм . Згодом ці два прийоми почали поєднуватися, і виник цілісний натюрморт, який мав повний вигляд з мінімумом предметів. Однак, справжній популярності цей жанр набув в епоху Відродження, коли художники почали активно експериментувати з кольорами, формами, щоб створити вражаючі твори мистецтва. В Європі також розвиток натюрморту було помітно, але в більшості це були навчальні постановки. [2].

Перші згадки про декоративний натюрморт ми знаходимо ще в давньогрецькому мистецтві в кінці XIX на початку XX століття, де предмети були розташовані таким чином, щоб створювати гармонійні композиції. Декоративний натюрморт розвивався дуже стрімко та з новими технологіями виконання. Характеризувався такий жанр мистецтва декоративністю та експериментами з кольором, формою та об'ємом також пов'язаний з такими напрямами як кубізм та фовізм. [5, с. 166]. Основна ідея декоративного натюрморту це стилізація або спрощення форм. Характерними для

декоративного натюрморту були зображення неживих предметів, надалі популярними стало зміна форми предмету і більш спрощенні форми та кольори, монохромність. Створення декоративного натюрморту потребує багато пошуків, створення багатьох варіантів в кольорі, включаючи в ці пошуки стилізацію, також спрощення певних форм, з повною свободою та експериментами в різних напрямках. Важливими елементами в декоративному натюрморті є також фактура предмету, колір, пластичність форми та виразність. Одним із цікавих різновидів натюрморту був натюрморт «обманка», їх виконували в реальному та живому порядку але з суворим розташуванням, вони створювались зазвичай щоб радувати око митця, і були розроблені для домашнього інтер'єру. [23, с. 665].

Велику роль відігравали національні орнаменти, по яких відразу можна було одразу впізнати країну до якої вони належать, використовувались предмети побуту та домашнього вжитку. Також на досить великому проміжку часу використовувалися релігійні погляди та ресурси, а саме фрагменти з ікон, іконопису Богоматері та Христа. Використовували також образи черепа зі скляним посудом на тлі непримітних тканин. Отже, живопис повинен опиратися на вміння та знання, особливого розвитку станкового живопису набрав в епоху відродження, характерне детальне написання деталей, розрахований на камерне сприйняття.[6,с. 45].

Стилізований натюрморт відноситься до монументального живопису, з заохоченням інтер'єру, в стилізації загалом зображуються характерні риси предмету, а зайві деталі відкидаються, загалом стилізацію поділяють на поверхневу та зовнішню, яка передбачає наслідування, а декоративність - це метод вирішення організації наочно-просторового середовища натюрморту.

Однією з особливостей декоративного натюрморту є його універсальність. Він може прикрашати інтер'єри будь-якого стилю, додаючи їм елегантності та вишуканості. Крім того, цей жанр дає художникам велику свободу творчості, оскільки вони можуть експериментувати з формами, текстурами та кольорами, створюючи унікальні та неповторні образи. Сутність

декоративного живописного натюрморту виявляється у його здатності не лише передавати об'єкти та предмети, а й створювати естетичне задоволення через використання кольорів, форм та композицій. Загалом картини використовувалися для прикрашання будинків.[24, с. 42].

Активний розвиток символізму українського побуту або традицій можна побачити на кінець ХХ століття після проголошення незалежності держави, з метою створення чогось нового. На початку ХХ століття для живопису стає характерним декоративний напрям в живописному натюрморті, удосконалення побутового жанру, посилення кольорових рішень та ритму. Поява нових форм та фактур, сучасне мистецтво наповнене натюрмортами з фактурою, що викликають захват серед охочих, роботи наповненні настроєм та не аби якою красою. [21, с. 66-67].

Піднесення також помітно під час розвитку української культури та традицій але в більш сучасному форматі, яке удосконалюється і в наш час. Так як поняття культура неоднозначне, то існує безліч характерних рис різних країн, областей і навіть субкультур. Українська культурна спадщина є великою та цікавою, глибокою для подальшого розвитку та використання в мистецтві, як в сучасному так і в стародавньому. Нерідко в натюрморті можна зустріти ідею традиційних свят та обрядів, такі як Великдень, Свят Вечір та інші. [19, с 6].

Стилізований натюрморт писали в різних манерах, стилях та епохах. Один з таких це романтизм, що відображав перш за все суб'єктивність та емоційність художника. Часто він мав містичні або таємничі елементи, що викликали роздуми. Предмети у натюрморті можуть бути розміщені не так, як у реальності, або мати незвичайне освітлення, щоб підкреслити атмосферу та настроїв. Такий підхід дозволяв художникам виразити свої внутрішні почуття та ідеї. Для романтизму характерним є злиття з природою, багато фруктів, гілочки з фруктових дерев (яблуні чи вишні), натюрморти на природі, задіяння дичини, а саме фазанів. Яскравим представником був Шарль Бодлер.

В епоху Ренесансу натюрморт відображав багатство та розкіш, але також мав символічне значення, художники часто включали фрукти, квіти,

посуд, музичні інструменти та інші предмети, які символізували земне благополуччя, композиції відображали багатство та культурний смак, також використання світлових та тінювих технік, з деталізацією. [8, с. 6].

В епоху бароко був дуже яскраво піднесений натюрморт він мав назву «Ванитас» через те, що центром натюрморту були атрибути смерті такі як череп, кістки, ритуальні атрибути, натюрморти були контрастні та похмурі з великою кількістю предметів, з використанням портретів, свічок, музичних інструментів, гральних атрибутів (карт, кубиків) і безліч іншого, нерідко зображували дзеркала та карнавальні маски. Натюрморти написані в час бароко мали свій стиль, якого притримувалися художники, і кожен атрибут мав свій сенс. Наприклад череп означав що існує смерть, і колись цей череп належав живому, свічка несла в собі сенс життя, дзеркала означали самолюбство, гральні атрибути являли собою життя людини яка багато грішила, а ось музичні інструменти означали символ мистецтв, також зображували художні матеріали (пензлі, фарби) значення яких було символом живопису. Натюрморти були наповнені символізмом життя та смерті, те що характерно людині. Представником доби бароко був Франческо Нолетті - роботи, якого відзначаються деталізацією, яскравими кольорами та високою майстерністю в передачі текстури предметів, глибокою пластикою форм і виразною світлотінню, що надає їм реалістичного вигляду та живої енергії. [15, с. 91-92; 25].

З кінця XIX століття натюрморт як самостійний жанр набуває більш поглибленого значення та сучасності, більшість натюрмортів виконанні в реалістичному напрямі, де є реальне життя, краса та велич загалом більш присутня стилізація, локальне світло, орнаменти та етнографічні мотив. Також в XIX столітті був започаткований натюрморт «розчинений» з великою кількістю світла, яку започаткували імпресіоністи, яскравими прикладами таких натюрмортів можна вважати Клода Моне (Рис.А.1), особливо треба звернути увагу на манеру писання квітів.[8.].

У живописі натюрморту ХХ століття відбулися значущі зміни, кубізм, сюрреалізм та абстракціонізм стали популярними стилями, де предмети можуть бути переосмислені та перетворені на абстрактні форми, також художники стали більше фокусуватися на висвітленні соціальних та політичних тем. Кубізм був одним з ключових художніх напрямків, який значно вплинув на живопис натюрморту, цей стиль розроблений Пабло Пікассо та Джорджем Браком, характеризується розкладенням предметів на геометричні форми, такі як куби, циліндри та конуси. [21. с. 58].

У кубістичних натюрмортах предмети зображувалися не в їх класичній формі, а скоріше як комплекс геометричних фігур та поверхневих площ. Кольорова палітра також може бути дуже експресивною та неординарною, дозволяючи художникам виражати своє бачення світу через новий, експериментальний підхід до форми та структури. Відомим художником який писав натюрморти в жанрі кубізм був Пабло Пікассо в своїх роботах розкладав предмети на геометричні фігури, що надавало не аби якої неординарності [22].

Яскравими представниками декоративного натюрморту є Андрій Гайдар, Олег Шарапановський, Вінсент ван Гог, Пабло Пікассо, Роман Сельський, Володимир Патик, Ігор Мельник, Олекса Новаківський. Вони в своїх роботах використовували гру з кольором, спрощення форм в поєднанні з цікавими композиційними рішеннями, написанні олією.

На прикладі можна розглянути саме живопис України, велику кількість натюрмортів на українську тематику. В більшості робіт українські майстри використовують національні предмети, предмети побуту, запозичення традицій.[21, с. 38]. Яскравими представниками українського стилізованого натюрморту можна назвати Катерину Білокур її роботу «Натюрморт» 1960р (Рис.А.2). Вона відома своїми яскравими і емоційними роботами, використанням барв, деталей та виразністю форм. Стилізація в її натюрмортах полягає у спрощенні форм, геометризації об'ємів та акцентуванні на символіці, що робить їх особливими та легко впізнаваними. Також величним представником вважають і Романа Сельського (Рис.А.3) роботи якого часто

відрізняються відчуттям глибини та простору, використанням контрастних кольорів і геометричних форм, наданням виразності та особливої уваги взаємодії світла та тіні. Його стилізація полягає в унікальному способі подання предметів, що створює враження магичності та загадковості. А твори відзначаються яскравою палітрою, глибокою символікою та особливим стилем. Він використовував різні техніки та матеріали для створення своїх робіт, що надає їм унікальності, в його декоративних натюрмортах часто зустрічаються мотиви української природи, традицій та культури. Його роботи демонструють високий рівень майстерності та таланту художника, відомі його натюрморти «Натюрморт» 1926р., «Натюрморт з каталогом» 1926р, «Натюрморт з вишитою серветкою» 1970р.[5]. Роботи А. Гайдара насичені кольором та мають декоративність, має свій унікальний стиль який додає стилізованого вигляду, натюрморти виконані в стилі експресіонізм. (Рис.А.4).

Також можна розглянути роботи народного художника Володимира Микита «Гуцульський натюрморт» (Рис.А.5) із відображенням культури гуцулів, яскраво вираженим настроєм роботи та ідеєю. Він створював традиційний натюрморт з сучасною ідеєю та локальними формами, працював в модерністичному народному стилі, вдало поєднував гуцульські мотиви з його оригінальним баченням розгорнутих деталей. Колорит, робить його роботу дуже виразною.

Ще одним яскравим представником був Олекса Новаківський «Багатства України» (Рис.А 6), його роботи, яскраві та емоційні, часто характеризуються багатством кольорів, динамікою композиції та глибоким відчуттям сучасного життя. В його творчості можна помітити вплив народної традиції, що відображається в використанні народних мотивів, символів та образів, а його натюрморти вражають своєю оригінальністю та емоційною насиченістю. [18, с. 14 -15]. Українська культура несе в собі духовність, натюрморти виглядають наповненими. Дослідження натюрмарту є актуальним та повністю не вивченим, Ірина Міщенко в свої працях досліджувала жанр натюрмарту в мистецтві українських художників, особливу увагу приділила мистецтву Буковини, і

зазначала що самий активний розвиток натюрморту був помітний в ХХ столітті. [17, с. 11-13].

Натюрморти в Нідерландах та Фландрії ,зображувалися з предметами національного побуту та природи, фруктів. Художник розкривав та відображав своє ставлення до них, що отримало свою назву «тихе життя». В мистецтві виділяли такі натюрморти як квітковий, кухонний, накритий стіл, сніданки також часто зображували. Яскравим представником можна вважати Яна Давідса де Хема (Рис.А 7). У мистецтві натюрморту ХVII століття можна виявити стилізацію у творчості таких художників, як Пітер Клаес (Рис. А.8), Вільлем Клаес Хеде та Рембрандт. Вони намагалися зображувати предмети з великою реалістичністю, але часто ставили акцент на символічний або алегоричний підтекст.[25, с. 19].

Мистецтво Італії займає більш історичні та біблійні мотиви в натюрмортах. Представники стилізованого натюрморту Якопо да Емполі (Рис.А.9), Франческо Нолетті (Рис. А. 10).

Для зображення декоративного натюрморт в Іспанії використовували предмети побуту, фрукти, скляний посуд з водою, овочі, плетені речі, квіти, загалом лілії. Яскравими представниками декоративного натюрморту були Пабло Пікассо, відома його робота «хліб і тарілка з фруктами на столі » (Рис.А.11).

Своє місце зайняв натюрморт і в мистецтві Америки. У натюрмортах поєднувалися різні предмети, але зображені документально і реалістично. Відомими представниками США називають Джейна Уолкера та його відому роботу «Натюрморт» (рис. А.12), Джона Фредеріка Пето. Зразки цього жанру написали і художники з Мексики - Дієго Рівера «Натюрморт», Франсіско Досамантес «Натюрморт» і Руфіно Тамайо «Кавун».

Декоративний натюрморт в Німеччині в епоху середньовіччя цікавий та досить різноманітний , також термін пластичність та об'єм взято з мистецтва саме Німеччини. Перші сюжети побутового натюрморту були зображенні у фресках та мозаїках. Стрімкий розвиток натюрмортів з використанням скляного

та срібного посуду, дичини (качок, перепілок, риби) також можна зустріти натюрморти їжі з мисливською собакою, і також можна в натюрмортах зустріти зірвані квіти.

Сучасний живопис наповнений різноманітністю кольорів та ідей та відкрий для досліджень. Великим дослідженням декоративного мистецтва ХХ століття стали книги Л.Жоголь, в яких розкриті найбільш характерні риси та прийоми створення декоративного мистецтва, присвячена робота проблемі відображення статусу речі в натюрморті І. Болотної. Вона досліджує натюрморт в розвитку європейського мистецтва, від початку до сучасних проблем в натюрморті. Вона акцентувала увагу на зміни змісту та соціального вмісту, форми зображення дійсності та колористичні закони. У дослідження також входять зміни смаків, тенденцій, традицій, а також предмети які впливають на натюрморт, речей які мають певні символи в мистецтві.[26, с. 173]. М. Пічкур зазначав що створення натюрмарту це низка послідовних етапів, без яких неможливо створити гарну роботу, головними чинниками в створенні є задум, ідейні пошуки, технічні засоби та матеріали, а також важливі емоції. А дослідження О. Музики дає підтвердження що образне бачення так як і емоційне сприймання є важливим для створення натюрмарту. [26, с. 173].

Дослідження кольору проводив В. Кандинський і вважав, що кольорова фігура сприймається набагато краще ніж фігура без кольору, форма також впливає на сприйняття фігури або предмету, а також стверджував що колір це стан емоційної людської душі, і свої емоції найкраще виражати через кольори.[19].

1.2. Символізм у написанні натюрмарту в сучасному світі

У сучасному світі, де глобалізація йде рука об руку з різноманітністю культур, вивчення та розуміння символістичних мотивів у декоративному живописному натюрморті набуває особливої актуальності. Вони стають інструментом не лише для вираження індивідуального погляду митця, але й для спілкування з глядачем, викликаючи в ньому емоційний та культурний відгук.

Дослідження етностильових мотивів у живописному натюрморті має важливе значення для збагачення культурного діалогу та підтримки різноманітності в мистецтві.[16]

Сучасний декоративний натюрморт у мистецтві може бути досить різноманітним і експериментальним. Художники часто використовують різноманітні матеріали та техніки, включаючи колаж, скульптуру, інсталяції та сучасні медіа, основний акцент може бути зроблений на відображенні сучасної культури, соціальних аспектів або екологічних проблем, також спостерігається більш вільний підхід до композиції та використання нестандартних матеріалів. Фактурний декоративний натюрморт з об'ємом характеризується відмінною графічною якістю, яка підкреслює текстуру та форму предметів.[12, с. 5-7].

Символізм у декоративному натюрморті часто використовується для передачі символічного значення через вибір об'єктів та їх розташування в композиції. Цей жанр мистецтва універсальний і може бути застосований в різних стилях та техніках, а також використовується для прикрашання різноманітних інтер'єрів. Основоположниками символізму є Поль Гоген та Г. Моро. Символізм в натюрморті може мати різноманітне значення як і релігійні символи так і філософські контексти. А в стародавні часи при написанні натюрмортів використовували загалом релігійні та міфологічні символи, наприклад фрукти викликали певні асоціації з божеством. В час розвитку бароко часто задіювали релігію, філософію, в натюрмортах могли зустрічатися відображення пустинності або живого життя. У сучасних натюрмортах використовуються символічні елементи, які можуть відображати соціологічні або політичні підтексти і викликати асоціації.[27].

В натюрмортах використовуються вже не образи, а символи, які дозволяють поглиблене занурення в культуру певної країни, за допомогою символізму митець висловлює ідею свого натюрмарту, і без заперечно коли поглянувши на постановку стає зрозуміла ідея.

Вплив етностилістичних мотивів на цей жанр не тільки підкреслює національну самосвідомість, але й дозволяє митцям інтерпретувати світ через

призму власних культурного та історичного досвіду. Розгляд цих мотивів в контексті декоративного живописного натюрморту розкриває багатогранність інтерпретацій та можливостей для вираження мистецької ідентичності. Таке дослідження сприяє не лише поглибленню розуміння мистецтва, але й підтримує збереження та популяризацію культурних цінностей у світі. [13].

Етностилістика допомагала створювати культурну спадщину та підкреслювати унікальність та неповторність. Як атрибути живопису використовували на натюрмортах хліб та сіль що означали благополуччя та процвітання, фрукти та овочі символізували багатства рідної землі, інструменти та предмети побуту символізували повсякдення життя, птахи символізували свободу, ці елементи відображали життя людей того часу [19,с. 6].

Символізм в епоху бароко був вишуканий та наповнений кольором та відображав почуття автора і емоційність. Срібний посуд символізував розкіш життя, а ось черепа і кістки – смерть. Наприклад нарцис символізував безсмертя, троянда вічне кохання, а ось лілії - невинність, також зображували соняхи, які символізують божу любов, а маки натомість сила та смерть. [13,с. 214].

В епоху романтизму, помітний активний розвиток до напрямку реалізму, та більш відкритість художників до нового та задіяння національних символів.

Художник який користувався стилістичними мотивами в своїх роботах Анрі Фантен –Латур, відносився до французьких імпресіоністів і в свої натюрмортах використовував символізм квітів, художник Поль Гоген (рис.А.13) також в своїх роботах приходив до символізму, працював в стилі постмодернізму, олійними фарбами.

Український етнос почав проявлятися в XVI – XVII столітті, причиною цього стало винищення культури, на фоні чого зроста національна свідомість, і згодом з'явилося активне використання національних атрибутів. Виділяють декілька культурно-історичних зон: Наддніпрянщина, Поділля, Полісся, Полтава, Закарпаття та інші. Панувати народне мистецтво почало на центрально- західній Україні, де стрімко розвивалося, використовувалися

народні мотиви, розвивалися нові напрями у ХХ столітті розвиваються напрями декоративного мистецтва такі як склоробство, фарфор, фаянс.[15, с. 3-5].

Етностилістика української культура є багатогранна та поєднує в собі культурну спадщину, духовні та моральні цінності, з метою зберегти в пам'яті втілення в мистецтво. Символіка українського народу в живописному декоративному натюрморті часто пов'язана з традиціями, культурою та природою України, наприклад, використання традиційних українських мотивів у зображенні квітів, плодів, трави або предметів побуту може символізувати багатство та родючість землі, працьовитість народу, його зв'язок з природою та традиціями. Такі елементи, як вишивка, вироби з глини, вишиті рушники, також можуть бути використані як символи національної ідентичності та культурного спадку. [4, с. 98-99].

Відомими дослідниками українського сучасного мистецтва були такі діячі як М. Бойчук та В. Кричевський які в мистецтві досліджував поєднання сучасності та народного і традиційного. [11; 5, с. 194].

Основні стилістичні мотиви українського живопису, це використання народних мотивів, елементів побуту, ткацтва та вишивки хрестиком, мережкою, культ глиняного посуду, та предметів сільськогосподарського побуту. Використовували глиняний посуд, глечики різного розміру та фактури, з орнаментом, що символізували народні ремесла, музичні інструменти (бандура або ліра), що символізували в натюрмортах народну музику, козацьку пісню, нерідко але можна зустріти в натюрморті ляльку мотанку, яка символізує оберіг. Знаками добра є писанка та рушник. [19, с. 525].

Вишитий рушник в натюрморті символізував злагоду та любові, часто можна зустріти задіянні рушники вишиті хрестиком в постановках, весільні рушники, для ікон або вишиті серветки, часто зустрічається український платок різного фасону усипаний неперевершеними квітами в поєднанні з предметами натюрморту, як теплий спогад з дитинства, адже у кожної бабусі були такі платки, особливо з китицями. [19. с. 707].

Використовували художники у своїх роботах плетені кошики з лози для символізації простоти, природи та ручної роботи, вони можуть втілювати відношення людини до природи. Використання солом'яних капелюхів символізує легкість, невимушеність, сільське життя, природність та приємні моменти в житті. Ці елементи можуть додавати образу теплоту і автентичності, роблячи його більш привабливим і емоційно насиченим для глядача. Ці предмети асоціюються з сільським життям завдяки картинам побутових сюжетних композицій, вони є актуальні протягом століть і активно вписуються в натюрморт особливо якщо це сільський або для певної ідеї натюрморту.[4, с. 116].

Квіти займають також велику композицію в постановці. Так окремі квіти або гілочки калини символізують вогонь та сонце, культурну спадщину та красу. Калина є головною прикрасою українського культу, неперевершено виглядає в натюрмортах. В натюрмортах на яких зображують Свят Вечір або Великдень можна зустріти гілочки верби, які символізують відновлення та весняний час, а також пов'язані з воскресінням Христа.[19, с. 335].

Колосся символізує відродження, соняхи – божественне світло, маки часто символізують вічний сон. Квітка меланхолія сприймається як ніжність, а ось незабудка символізує постійність, а півонії символізують багатство та велич.

Також в натюрмортах зустрічаються народні страви, які несуть в собі певний символ, вареники – народна українська страва символізує місяць, а борщ символ української кухні, сало яке часто можна зустріти в натюрмортах мало символічне значення таке як хоробрість, відвагу.[19, с. 99; 19. с. 525;].

Український символізм досліджував Н.Д. Ковальчук він звертав увагу на розуміння природи, як початок буття, свободу і як початок нового [13].

А. В. Личков опирався на дослідження символічної культури українського народу, в його дослідженнях відчувається ідейно-естетична домінанта, також він розглядав сучасну українську спадщину [16].

Певний символізм в живописі мають і кольори, адже за допомогою кольору можна викликати певні емоції, або задати настрою натюрморту, також є певні асоціації з кольорами, наприклад світлі кольори такі як – жовтий, білий, помаранчевий, світло-червоний, можуть асоціюватися з теплом, навіть з порою року, відтінки зеленого визвати емоцію спокою, червоні або з коханням, а також, можуть асоціюватися з агресією, а ось відтінки синього асоціюються з зосередженням та небом. [19. с. 388]. Основна мета кольору є розкриття його значення в мистецтві, так як колір впливає на сприйняття людиною, як естетичною насолодою так і емоційних переживань і почуттів. Колір несе в собі велике значення, тому що займає більшість людського життя, а також в живописі є невід'ємною частиною всього мистецтва. З психологічної точки зору саме колір впливає на формування почуттів, та емоційного задоволення, який впливає на психіку, тому натюрморт може сприйматися для кожного по різному саме через палітру кольорових рішень.[20; 24, с. 43-44].

Загалом можна виділити основні кольори які є символічні , це білий, чорний, і сірий, потаємний символізм цих кольорів пов'язаний з сакральністю та духовністю, з філософської сторони це початок та кінець. [7].

В свої працях Личковах вивчав міфи в українському мистецтві, та яким чином вони впливають на символізм в живописі.[16].

Висновок до розділу 1

Живописний натюрморт – який започаткований ще в XVI столітті, розвинутий в різних епохах та стилях, який удосконалювався за допомогою творчих вмінь та бажання показати красу неживих предметів не тільки в натюрмортах, в станковому, монументальному, так і в декоративному живописі. Дивлячись на історичну спадщину натюрморту можна сказати, що розвиток не зупинився і тем для дослідження безліч. Якщо звертатися до історичних аспектів, то натюрморт, як самостійний жанр реалізувався та розвивається й надалі .

Отже, стилістичні мотиви в декоративному живописному натюрморті відіграють важливу роль у відображенні культурного багатства та спадщини. Вони не лише прикрашають твори мистецтва своєю естетикою, а й спонукають до задуму над значенням культурної різноманітності та важливості збереження та вивчення національних традицій. Вони не лише прикрашають та збагачують твори мистецтва, а й мають важливе значення для формування культурного розуміння та толерантності між народами. Також можна зробити висновок що колір впливає на асоціації та емоції які викликає робота , та навіть поліпшити настрої .

Натюрморт є важливим жанром живопису, який акцентує увагу на естетичному вигляді, декоративності та художньому висловлюванні. Завдяки майстерності художників різних епох декоративні натюрморти стали не тільки втіленням мистецької майстерності але й відображенням культурних, соціальних та історичних контекстів свого часу. Натюрморт, з одного боку - джерело естетичного задоволення, а з іншого - зміна смаку, цінностей та ідеалів суспільства протягом історії.

Таким чином, декоративні натюрморти залишаються актуальними та захоплюючими для сучасних глядачів, які можуть відчувати їхню вічну привабливість і глибокий зв'язок із культурною спадщиною минулих епох. Декоративний живописний натюрморт має основну мету викликати естетичне задоволення у глядача через гармонійні композиції, кольори та форми. Часто декоративний натюрморт може мати символічне значення або передавати певний підтекст через вибір об'єктів та їх розташування в композиції. Художники можуть експериментувати з різними техніками та стилями для створення унікальних образів декоративного натюрморту.

Сучасний український натюрморт наповнений символікою та етносом, Він процвітає в сучасному мистецтві, розвивається в різних напрямках, відображає поєднання традицій та сучасних поглядів.

РОЗДІЛ 2. СТВОРЕННЯ ДЕКОРАТИВНОГО НАТЮРМОРТУ ЗІ СТИЛІСТИЧНИМ МОТИВОМ

2.1. Пошук стилістичних прийомів в процесі роботи над декоративним натюрмортом

Стилістичні мотиви у декоративному натюрморті можуть включати в себе елементи з різних епох, таких як бароко, ренесанс, імпресіонізм або сучасне мистецтво. Кожен стиль може відображати певні цінності, ідеї та естетичні підходи свого часу. Наприклад, бароко може використовувати багато деталей та вишуканих форм, тоді як імпресіонізм може підкреслювати світлові та кольорові ефекти. Інтерес до етностилістичних мотивів у декоративному живописному натюрморті виникає з бажання відтворити й відзначити культурне різноманіття та специфіку національних традицій через образи, символіку та кольорову гаму.[9, с. 557,583].

Використання етностилістичних мотивів вносять унікальний колорит та атмосферу в твори мистецтва. Кожна культура має свої власні традиції, символи та обряди, які можуть бути відтворені в декоративному натюрморті. Наприклад український національний розпис, який відомий своїми яскравими кольорами та геометричними орнаментами, може стати джерелом натхнення для митців, які бажають відобразити етнічні мотиви у своїх творах. Етнос допомагає зберігати та передавати культурну спадщину, через мистецтво ми можемо відкривати та вивчати традиції різних народів, розуміти їх історію та цінності. [13, с. 7]. Натюрморт, де предмети різних культур поєднуються в єдиному композиційному рішенні, стає своєрідним артефактом, який переносить глядача у світ культурного розмаїття. Етностилістичні мотиви в декоративному живописному натюрморті сприяють розвитку культурного діалогу та взаєморозуміння. Вони створюють місце зустрічі різних культур, де можливий обмін ідеями та досвідом. Мистецтво є універсальною мовою, яка об'єднує людей різних країн і національностей, сприяючи толерантності та взаємоповазі.[5, с.5-6].

Стилістичні прийоми бувають різні та цікаві, які захоплюють своїми різноманіттям та ідейністю. Стилізований натюрморт як окремий вид жанру живопису, і може відображати натюрморт не тільки абстрактно, а також використовуючи стилізацію, та надає ще більшого ефекту краси та неповторності.

Аналізуючи прийоми стилізації можна розглянути як вони сприймаються глядачем та який вигляд може мати натюрморт. Існують прийоми стилізації як кубізм, абстракція, футуризм, поп-арт, модерн, експресіонізм тощо, стилізація дає зрозуміти в якому стилі виконана робота, вираження ідеї та концепції, а також за допомогою стилізації розробляється власний унікальний стиль, відтворити свої ідеї. Стилізації притаманне формальне рішення яке може змінювати пропорції та розташування предметів для створення динаміки чи руху в роботі, зміна порядку предметів, збільшення або зменшення певного предмета що також передає динаміки. Можуть використовувати похмурі кольори предметів або навпаки яскраві та контрастні, щоб додати емоційність натюрморту та більш цікавий вигляд.[2, с. 91].

Стилізований натюрморт може виглядати по різному в залежності від задуму художника, якщо ми розглянемо декоративний натюрморт в стилі поп-арт, то характерним для такої творчої роботи буде зображення продукту в заводській упаковці, яскраві кольори, повторення одних і тих самих об'єктів, і використання плоских зображень. Натюрморти в стилі поп-арт зображав художник Рой Ліхтенштейн «рибки з м'ячем для гольфу», «натюрморт з вітряною масляницею», «натюрморт з зеленою вазою». З українських художників відомі натюрмортами в стилі поп-арт є Микола Глуценко «натюрморт», Сергій Корнієвський «сосяшники», «вареники».

Яскравим напрямом в декоративному натюрморті також є стиль експресіонізм, який характерний своїм суб'єктивним баченням світу і відображення його в мистецтві через напругу, переживання та емоції. Українські художники Андрій Гайдар, Андрій Цуп, Наталія Герасименко.

Символізм виник на початку ХХ століття, в українському живописі стрімко розвивався, особливого розвитку та уваги здобув в період зламу століть, паралельно був помітний розвиток культурного відродження та самосвідомості, цей період характеризується взаємодією традиційних мотивів та елементів, і модерністськими тенденціями, які відображали атмосферу української культури, в натюрмортах зображували традиційних мотивів таких як орнамент, на вишитих рушниках, орнаменти на керамічних глечиках це були орнаменти геометричні, наприклад такі як трикутники, ромб, також орнамент рослинний на якому зображувалися різні квіти, та українські народні атрибути . [4, с. 6-7].

Вираженням символізму в роботі є використання предметів, які мають певний сакральний або психологічний зміст, наприклад ключі можуть символізувати таємниці або можливості. Можуть використовуватися предмети побуту які мають для митця певний певний зміст, або асоціації з дитинства, що дають змогу зануритися в теплі спогади.[24, с. 6].

Важливим аспектом є власне ідея натюрморту, наприклад якщо це український натюрморт то художник може використати національні предмети побуту чи символіку української культури. Таким чином, стилістичні мотиви в декоративному натюрморті є не лише джерелом естетичної насолоди, але й сприяють розвитку міжкультурного діалогу та взаєморозуміння і стали життєво важливими елементами надзвичай в сучасному мистецтві.

При стилізації натюрморту важливо передати гармонійність композиції, розміщення предметів, використати світло і колір для створення атмосфери. [7]. Також важливо виразити свою індивідуальність і творчий підхід під час редагування зображень. У пошуках стилізації в декоративних натюрмортах ми звертаємося до українських митців, щоб дослідити їхні стилізаційні прийоми, колірну палітру, як їхні роботи впливають на візуальне та емоційне сприйняття глядача.

Нашу увагу привернули українські художники Віктор Жмак і Денис Саражин. Також цікаві творчість української художниці Ірини Колесник,

роботи якої захоплюють колористичними рішеннями. Натюрморти Віктора приділяли увагу реалістичності та деталізованості. Вміле використання світла, тіні, вишукані композиційні деталі привертають увагу глядача. Полотна вражають рельєфністю та об'ємністю, що дають відчуття глибини, часто характеризуються глибоким філософським змістом та оригінальним підходом до теми. Жмак також відомий своєю унікальною технікою та використанням нестандартних матеріалів у своїй роботі. (Рис.Б. 1).

Ірина Колесник - українська художниця, у творах якої часто присутні мотиви природи, квітів, фруктів, їжі. Аналіз її робіт підкреслює виразність світла й тіні, а також використання різноманітних фактур. Особливого шарму її роботам надають відображення, тонкі зміни кольорів і глибини відображення. (Рис.Б.2).

Але особлива увага звертається на роботи українського художника Дениса Саражина, який близький кожному за духом, його роботи створені в різних стилях і техніках. Він відомий своїми унікальними інтерпретаціями традиційних мотивів і тем. Саражин здатний створювати речі, які відповідають сучасними тенденціям, але мають свою унікальну естетику та власну внутрішню глибину, його творчості притаманні оригінальність задуму, висока технічна майстерність і відчуття композиційної гармонії. Мене найбільше зацікавив стиль і природа його натюрмортів, їх складні, але дуже прості вирази, а також його манера написання натюрмортів, яка захоує в роботи художника, і змушує зануритися в творчість художника. Більшість його натюрмортів дуже стилізовані та структуровані, а більшість його натюрмортів зображенні зверху. (Рис.Б.3).

Ідеї живописного натюрмарту з етнічно стилістичними мотивами це перш за все використання народної культури і традиційних речей. Задум полягає у створенні натюрмарту з українською символікою, що викликає теплі емоції і спогади з дитинства та атмосферу української культури. Декоративні рішення при написанні натюрмарту з використанням фактурної пасти, використання етнічно стилістичних мотивів, що відповідає концепції

натюрморту передаючи атмосферу українського побуту, для насолоди глядача і теплих думок про український живопис, першочерговою ідеєю було створити натюрморт з українською атрибутикою: килимом, глечиками, веретеном, рушником, квітами та з національною стравою, після завершення остаточної ідеї та позбувшись від непотрібних речей, проаналізувавши можливі варіанти натюрморту, виникла ідея декоративного натюрморту з варениками .(Рис.Б.4).[27].

Декоративний натюрморт з назвою «Бабусині вареники» передає особливості національної української кухні та символіки, і теплі спогади з дитинства які були у кожного. Головним предметом виступають вареники на першому плані роботи, які знаходяться на дошці, і в горщиках, як символ національної страви, рушник як символ духовності, а соняхи як символ сонця, українська хустка як символ жіночої краси та кохання, кошик з лози, польові квіти як символ краси української природи. Яскраве віконце на тлі натюрморту забезпечує гарне освітлення, яке ідеально доповнює картину, а також вишні які знаходяться і в самих варениках, які тільки наліпили.

Головна ідея стилізації декоративного живописного натюрморту полягає в тому щоб спростити складні форми, та створення фактури по всій роботі з додаванням декоративності, спокійною та контрастною палітрою кольорів, так як робота виконується в контражурі через природне освітлення з вікна, яке знаходиться по заду натюрморту, що в поєднанні виглядає реалістично, і має свій шарм.

У декоративному живописному натюрморті «Бабусині вареники» використані мотиви українського побуту та національної символіки, а виконання в контражурі додало характеру роботі, та атмосфери ранкового сніданку у бабусі . Вареники які ліпили наші бабусі навіюють теплі спогади, і асоціюються з національною стравою, а ще в народному вареники символізують місяць. А вишитий бабусею рушник який є в кожному домі, що є символом духовності, неймовірно красива хустка, яка була у кожної господині, символізує жіночу красу, тому ми вважаємо що назва « бабусині

вареники» вдало та гармонійно поєднані з концепцією декоративного живописного натюрморту, яка підтримує розроблену нами ідею, та передає цю чарівну атмосферу. Стилiстичне та декоративне рiшення вiдповiдають концепцiї натюрморту.

Пiсля визначення iдеї, та перегляду робiт українських художникiв що спецiалiзуються на декоративних натюрмортах для близького по духу стилю, i вивченню методичних рекомендацiй почалися пошуки натюрморту, в виглядi ескiзiв та начеркiв, для бiльшого розумiння ми поставили постановку, в якiй втiлили задум. У процесi постановки декоративного натюрморту можлива змiна середовища для вiдтворення головної iдеї, тому ми вiдiйшли вiд iнтер'єрного натюрморту, паралельно з розвитком задуму та дослiдженням стилiзацiї, та можливих атрибутiв символiзму, якi б гармонiчно поєднувалися мiж собою. Перший ескiз зазвичай представляє першу iдею та варiацiю натюрморту. (Рис. Б.5).

Важливим також є визначення тону та кольору, першi етюди виконуються в кольорi, на яких зображуються або фрагменти з натюрморту, або повноцiнний натюрморт. Головне, знайти гарнi колiрнi спiввiдношення та рiшення. На натюрмортах зазвичай зображують два типи об'єктiв, це природнi речi, створеннi та подарованi природою такi як фрукти, овочi, дичина, квіти, гарнi квітковi гiлочки, та штучнi якi створеннi людиною, такi як керамiчнi вироби, скляний посуд, предмети побуту з лози такi як плетенi кошики, елементи українського одягу, рушники тощо [7; 20]. Тому основною iдеєю майбутньої роботи передати красу етнiчного, символiчного та прекрасного, наповненого життям натюрморту з гарною фактурнiстю, щоб дивлячись на роботу виникало бажання розглядати кожну деталь декоративного натюрморту.

2.2. Виконання квалiфiкацiйної роботи в матерiалi

Пошуковi ескiзи майбутнього декоративного живописного натюрморту привели нас до остаточних рiшень щодо майбутньої композицiї, цiлком вiдповiдного до задуму та стилiстичним рiшенням декоративного натюрморту.

Головним задумом кваліфікаційної роботи було створення фактурного декоративного живописного натюрморту з етностилістичними мотивами української культури, натюрморт який має зачаровувати своєю фактурністю і її глибиною, та передати красу українського етносу. Створити натюрморт дивлячись на який у глядача виникало відчуття спокою, і розглядаючи кожен предмет на натюрморті викликало емоційне задоволення від споглядання. Сучасний декоративний натюрморт з використанням фольклорним символізмом.

Першим кроком в натюрморті після ескізів була робота в кольорі для цього було створено етюд за допомогою таких матеріалів, як гуаш і олія, і за допомогою цифрової програми для пошуку кольорових рішень та композиції, та пошуку за допомогою програми фотошопу з додаванням квітів в кошику (Рис.Б.6 -8). Після вирішення питань щодо матеріалів якими буде виконуватися робота (олійні фарби) було обрано квадратний формат полотна 70x70, для більш цікавого вирішення в композиції.

Другим кроком було створення картону, на якому уточнили композивання натюрморту та вже тінювих співвідношень зі світлом, так як робота виконується в контражурі, треба чітко відмітити світло на предметах, та тінюві рішення, щоб в подальшому було простіше виконувати роботу в кольорі, та підтримувати контражур. Картон виконувався на крафт папері за допомогою вугілля, сепії, та крейди білої. Після того як зробили картон перевели зображення за допомогою обведення з іншої сторони вугіллям та вікна, після того як закріпивши картон на полотні, методом наводження тупою стороною пензля по контурам предметів перевели зображення на полотно. Головними предметами на натюрморті є вареники смачні з вишнею та тільки наліпленими бабусею, які розмістилися в центра роботи на дощечці та в невеликих горщиках, рушник, на другому плані кошик з квітами і з платком який плавно виходить на передній план, та глечик з польовими квітами, а також скляна пляшка з олією, та смачні червоні вишні, які також знаходяться і в самих варениках. І по заду натюрморту вікно з великим та світлим підвіконням

. Після того як зробили картон перевели зображення за допомогою обведення з іншої сторони вугіллям та вікна на полотно .(Рис.Б.9).

Третій етап, після того як зображення з картону було перенесено на полотно, натюрморт заклали фактурною пастою, для декоративності (Рис.Б.10). фактурність це чудове рішення для декоративності в натюрморті, що надає роботі характеру і чудову конструкцію для живописного натюрморту, дивлячись на який з'являється бажання розглядати кожен сантиметр.

Четвертим кроком після того як фактура готова, почали працювати в кольорі, в виконанні олійними фарбами, для початку заклали тонове рішення на всіх предметах для можливості побачити співвідношення кольорів , і по можливості виправити той чи інший колір. Більшість предметів в натюрморті писалися пастозно, а такі об'єкти як стіни, вікно більш тонким шаром фарби для просторового та повітряного рішення. Головним в роботі зберегти фактурність роботи та не втрати її. (Рис.Б.11-12). На цьому етапі аналізували роботу та вносили корективи в тональних рішеннях, та додали квіти в кошик.

П'ятим кроком це робота над деталями, додавання орнаментів на платку та рушнику, більш детально прописали квіти, також в глечичку, розвали тіні та виділили світлі ті частки . На роботі додали дві стиглі вишні які знаходяться і в самих вареничках, додали акцентів в натюрморті. На цьому етапі можна ще поправити колір предмету, щось додати наприклад фрукти, або квіти, прописати більш детальніше орнаменти. (Рис.Б.13).

Останнім етапом це є завершення натюрморту, додавання останніх акцентів, та тіней. Після цього можна підібрати гарну раму підходящого кольору, щоб робота виглядала цілісно та не акцентувала увагу на собі більше ніж сама творча робота. До вибору рами підійшли серйозно, аналізуючи роботу, та звернувши увагу на кольорову гамму, щоб рама підкреслила красу роботи . (Рис.Б.14).

Висновки до розділу 2

Отже, розділ присвячений є опису та створенню декоративного живописного натюрморту, в якому є основні принципи створення та побудови натюрморту, а також покрокове виконання та послідовність роботи над творчою роботою. В другому розділі був проведений аналіз символістичних та стилістичних прийомів які можна задіяти в роботі . Також більш детальне вивчення символізму які пов'язанні з українськими народними атрибутами які несуть в собі символізм, а також розглянутий символізм ХХ столітті. Також стиль українських художників, які були розглянуті для пошуку близького по духу стилю.

Детальний опис покрокового виконання роботи за обраною темою під назвою «бабусині вареники» в матеріалі, з використанням етно стилістичних мотивів, які чудово підкреслюють ідейне вирішення творчої роботи.

Дослідження етностильових мотивів у декоративному живописному натюрморті свідчить про їхню значущість та вплив на мистецтво та культуру загалом. За допомогою таких мотивів митець може не лише створити красиву картину, але й виразити свою ідентичність, розкрити національні традиції та цінності. Також етностилістичні мотиви додають глибини та змісту образам у живописному натюрморті, роблячи їх більш багатограними та цікавими для глядача. Вони стають мостику між різними культурами, сприяючи культурному обміну та взаєморозумінню.

Таким чином, стилістичні мотиви в декоративному живописному натюрморті «бабусині вареники» є не лише джерелом естетичного задоволення, але й сприяють розвитку міжкультурного діалогу та розумінню, що робить їх надзвичайно важливими елементами в сучасному мистецтві. Декоративний живописний натюрморт - це вид мистецтва, який спрямований на створення красивих, естетично вишуканих композицій, зазвичай за допомогою розміщення предметів із навколишнього середовища в привабливому і гармонійному способі.

ВИСНОВКИ

Виконуючи кваліфікаційну роботу досягли поставленого результату, а також провели аналіз історичного аспекту, та розвитку декоративного живописного натюрморту. Дослідили історію розвитку декоративного живописного натюрморту як в зарубіжному мистецтві так і в українському. Дослідили український живопис та його розвиток, зосередилися на натюрморті в українському мистецтві, його особливості, та стилістичні рішення в декоративному натюрморті. Розглянули етнічні мотиви які можуть бути задіяні в натюрморті, та їх символістичне значення в житті .

Дослідили стилістичні мотиви у декоративному живописному натюрморті і важливе для збагачення мистецтва новими ідеями та перспективами. Вивчення їхнього впливу на формування мистецької ідентичності дозволить краще зрозуміти роль мистецтва в суспільстві та поглибити наше сприйняття світу навколо нас. Етностильові мотиви в декоративному живописному натюрморті відображають не лише красу національних традицій, але й духовність, історію та емоційний стан певної культури. Вони створюють можливість для співвіднесення та порівняння різних культурних контекстів, спонукаючи до рефлексії над різноманіттям світової спадщини.

В кваліфікаційній роботі проаналізувати здатність відтворювати етностильові мотиви у декоративному живописному натюрморті, які відкривають перед нами не тільки культурні, але й естетичні горизонти. Що сприяє розширенню нашого світогляду та поглибленню апріорних знань про різні національні культури та їхні унікальність. Зазначимо, що дослідження стилістичних мотивів у декоративному живописному натюрморті важливо не лише з культурологічного та мистецького погляду, але й з практичної точки зору, адже це дозволяє митцям створювати твори, які відображають багатогранність світового мистецтва та сприяють розвитку культурного діалогу.

У другому розділі більш детально розглянуто стилістичні мотиви та поняття про стилізацію, які напрями стилізації в мистецтві існують, які прийоми використовують в створенні натюрмортів. Та розглянуто питання творчого пошуку для виконання кваліфікаційної роботи, було проведено аналіз досліджень символізму в декоративному натюрморту, детальний огляд предметів- символів які можуть бути використані в роботі. Під час виконання творчої роботи було проаналізовано історичні аспекти виникнення декоративного натюрморта, та загальний рух світових митців до сучасності.

Відтворення ідей в нашому натюрморті базувалося перш за все на створенні декоративного живописного натюрморта з використанням етнічних та стилізаційних прийомів, з використанням емоційно-кольоровою палітрою, прийомів узагальнення, світлових прийомів. Та покрокового виконання від ескізів до картону, та роботи в матеріалі, застосували різні прийоми живопису олією. Також дослідили символістичне значення кольорів в мистецтві, та їх вплив на емоційне сприйняття людиною, та які асоціації може викликати. Та які символістичні предмети можна використовувати в натюрмортах.

Створення декоративного живописного натюрморта «бабусині вареники» включає в себе такі етапи підготовки як пошук ідеї та композиції, підготовлення матеріалів, передача форм та фактур, та пошук кольорової гами. Виконання кваліфікаційної роботи з назвою «бабусині вареники» передбачає виконання роботи від пошукових ідей та ескізів, до виготовлення картону та роботи в матеріалі, в другому під розділі описано виконання роботи .

Отже, декоративний живописний натюрморт є жанром живопису який є важливою складовою мистецтва, що продовжує надихати та захоплювати, натюрморт має вплив як на художню так і на культурну спадщину. Декоративний натюрморт наповнений естетичною красою, яка відображає внутрішній світ художника. А задіяння стилізаційних прийомів несуть в собі глибокий символізм, що може відображати життєві цінності, релігійні та моральні теми, та потаємне сакральне значенн

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Бундюченко Т. Історія культури зарубіжних країн. Миколаїв: Гельветика, 2015. 311 с.
2. Білецький П. Скарби не тліні. Українське мистецтво у світовому художньому процесі. Київ: Мистецтво. 1974. 190 с.
3. Бойко Г. В. Понятійно-термінологічний словник з культурології та художньої літератури. Вінниця: ПП ВЄДА. 2012. С. 162 с.
4. Висоцький О. Ю. Історія української культури. Дніпропетровськ. НМетАУ, 2009. 126с. Бойко Ю. М.,
5. Говдя П. Українське мистецтво другої половини ХІХ – початку ХХ ст. Петро Іванович Говдя. Київ.: Мистецтво, 1989. 341 с
6. Голубець О. Мистецтво ХХ століття: український шлях: Львів: Колір ПРО, 2012. 199 с.
7. Гречанівська П. Е. Колір в українській народній культурі. Актуальні проблеми історії, теорії та практики художньої культури. Київ: Міленіум, 2013. 81 с.
8. Жаборюк А. А. Український живопис останньої третини ХІХ - початку ХХ століття. К.; Одеса: Либідь, 1990. 312 с.
9. Жаклін Рюс. Поступ сучасних ідей. Панорама новітньої науки. Київ: Основи, 1998. 669 с.
10. Зорко А.Є., Натюрморт у класичному живописі та академічний художній освіті : Вісник КНУКіМ: Мистецтвознавство. Київ .2010. 173 с.
11. Історія декоративного мистецтва України : У 5 т. Т. 5 .голов. ред. Г. Скрипник : НАН України, ІМФЕ ім. М. Т. Рильського. Київ, 2016. 546 с. 266 іл.
12. Кара-Васильєва. Т., Чегусова. З. Сучасне декоративне мистецтво України. Нова парадигма ХХ століття. Київ: ІМФЕ. 2019. 229 с.

13. Ковальчук Н. Д. Символічні структури етнокультурного процесу в Україні: Інститут філософії ім. Г. С. Сковороди. Київ: Монографія, 2012. 363с.

14. Ковальчук О. Теоретичні та практичні методи викладання декоративно-

монументального живопису. Дослідницькі та наук.-метод. праці: Зб. наук. пр. Національної академії образотворчого мистецтва і архітектури. Вип. 15.

Київ, 2008.163 с.

15. Крвавич Д.П., Овсійчук В.А., Черепанова С.О. Українське мистецтво: навч. посіб.: У 3 ч. Ч.3.Львів: Світ, 2004. 268 с.

16. Личковах В. Філософія етнокультури. Теоретико-методологічні та естетичні аспекти української культури. Київ.: ПАРАПАН, 2011. 196 с.

17. Міщенко І. Натюрморт у живописі чернівецьких авторів другої половини ХХ–початку ХХІ століття. Актуальні питання гуманітарних наук.Т. 3. Дрогобич. 153 с.

18. Новаківський Олекса. Доповнення перевидання монографії: Львів. 2022. 173ст. Миколаїв: Гельветика, 2015. 311 с

19. Потапенка О. І., В. В. Куйбіди. Енциклопедичний словник символів культури України. За загальною редакцією В.П. Коцура. Корсунь-Шевченківський: ФОП Гавришенко В. М. 2015. 912 С.

20.Прищенко Світлана. Кольорознавство. Київ : Кондор.2018. 436 с.

21. Соловйова Ю. О., Мкртічян О. А. Українське мистецтво в історичному вимірі: навчально-методичний посібник. Харків : Точка, 2017. 89 с.

22. Склярєнко. Г. Я. Кубізм. 2008. 26 с.[Архівовано 26 жовтня 2017 у Wayback Machine.] . ЕСУ

23. Скрипник Г. Історія Українського мистецтва: у 5 т. Київ : ІМФЕ ім. М. Т. Рильського. 2011. 1048 с.

24. Туриніна О.Л. Психологія творчості : навчальний посібник. Київ: МАУП. 2007. 160 с.

25. Франків. І. В. Голандський Живопис XVII століття. Кам'янець-Подільський: ББК. 2018.-61 ст.

26. Фізер. І. В., Касьян. Т. К. Розвиток фахової компетентності в умовах самостійної роботи над декоративним натюрмортом. Серія «Педагогічні науки». Випуск 1: Черкаси. 2020.

27. Щербань О. О. Твір мистецтва як символічна реальність: Автореф. дис. кандидата філос. наук: 09.00.08: Інститут філософії ім. Г. С. Сковороди К., 2009. 20 с.

ДОДАТКИ

Додаток А

Ілюстрації до розділу 1

Рис 1. Клод Моне Квітковий калейдоскоп

Рис.2. Катерина Білокур. Натюрморт 1960 р

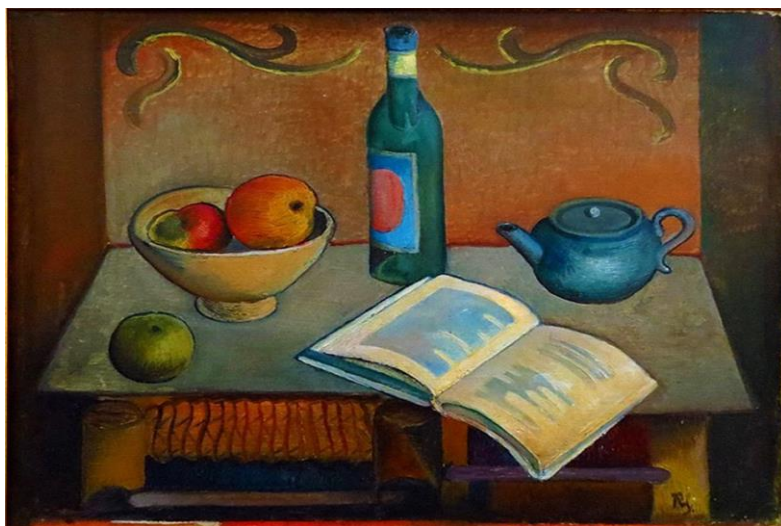

Рис. 3. Роман Сельський « натюрморт з книгою» 1926

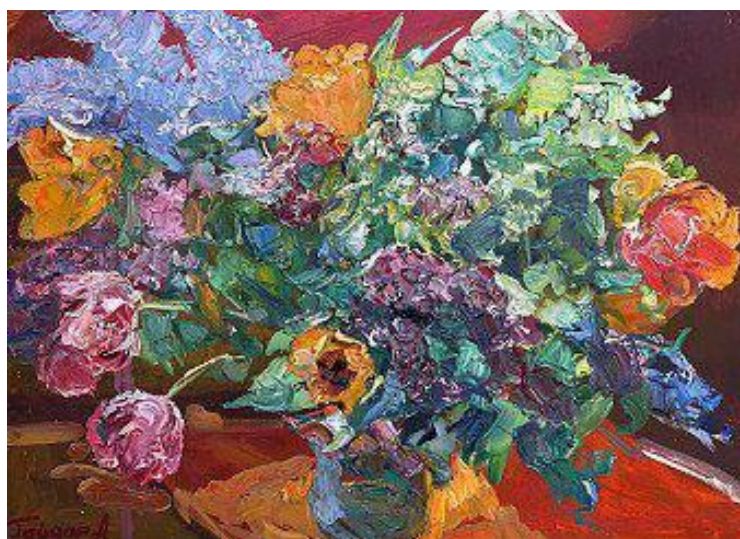

Рис.4. Андрій Гайдар «Червоний натюрморт з квітами» 2020

Рис. 5. В. Микита . Гуцульський натюрморт. 2002

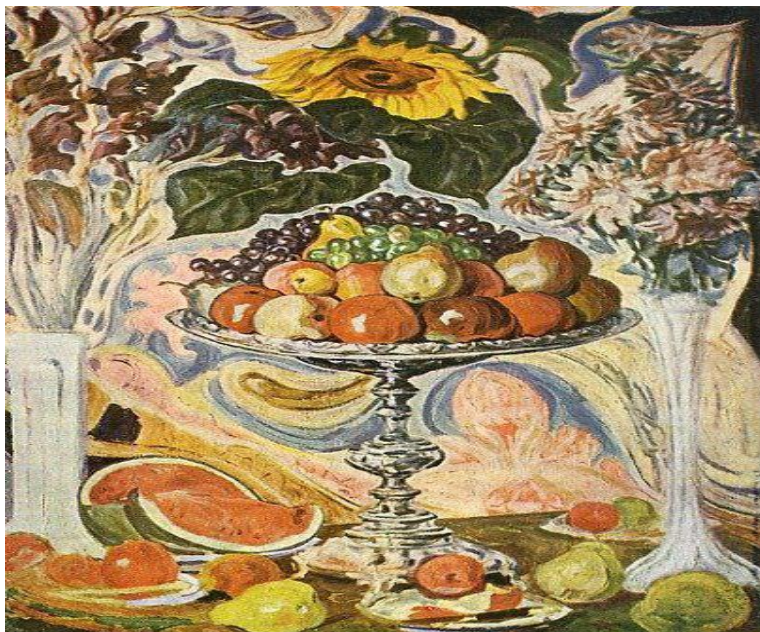

Рис. 6. О. Новаківський «Багатства України» 1917

Рис. 7. Ян Давіс де Хен

Рис. 8. Пітер Клас. Натюрморт зі скрипкою і скляним шаром.

Рис. 9. Якопо да Емполі

Рис. 10. Ф. Нолетті, «Натюрморт з коштовним посудом доби маньєризму і собачкою» 1653 р

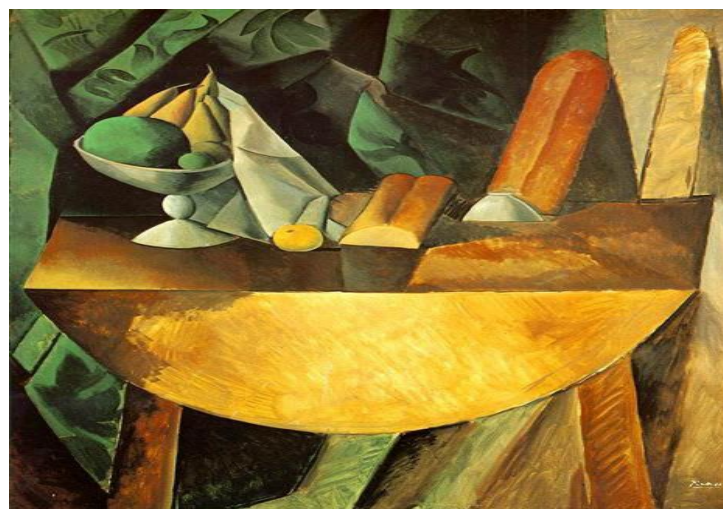

Рис. 11. Пабло Пікассо «Хліб і тарілка з фруктами на столі» 1909р

Рис. 12. Джейн Уолкер «натюрморт»

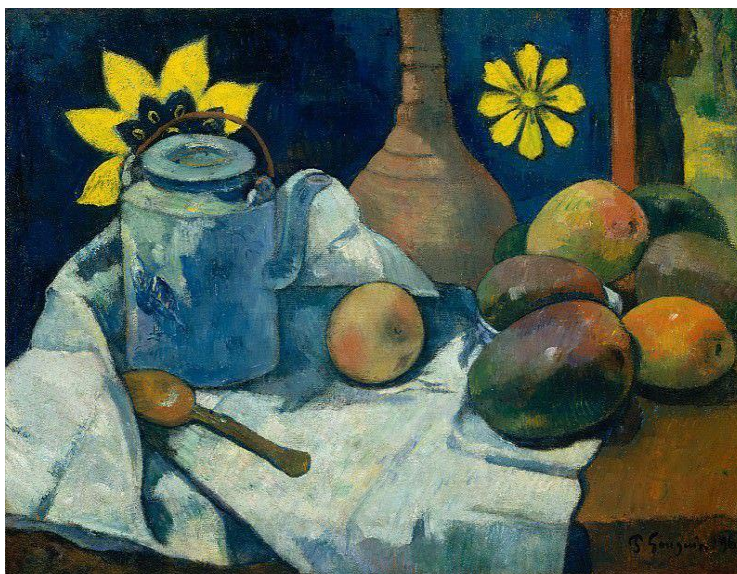

Рис. 13. Поль Гоген «Натюрморт з чайником і фруктами»

Ілюстрації до розділу 2

Рис. 1. Віктор Жмак натюрморт 1995

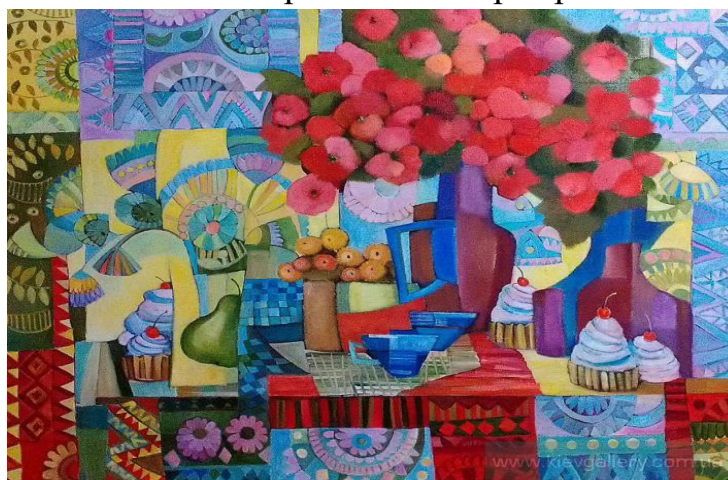

Рис. 2. Ірина Колесник «Солодкий стіл» 2015

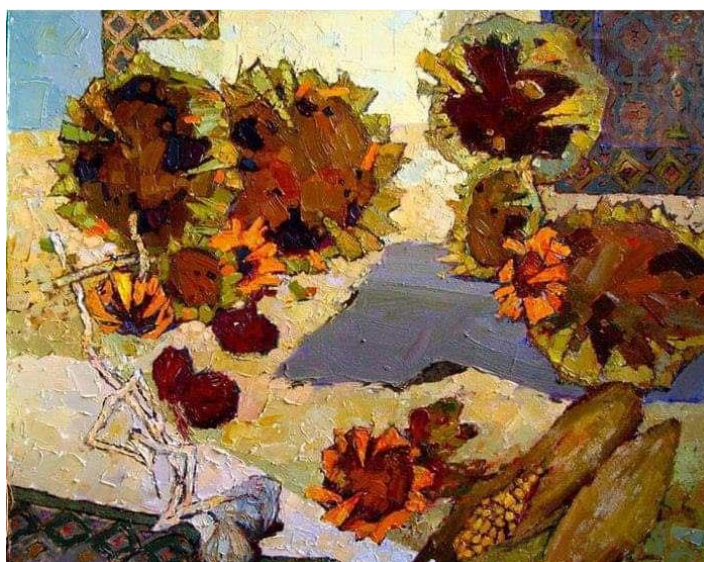

Рис. 3. Роботи Дениса Саражина

Рисунок 4. Натюрморт

Рис. 5. Перші ескізи

Рис. 6. Кольорові пошуки в програмі

Рис. 7. Пошуки композиції з квітами за допомогою фотешопа.

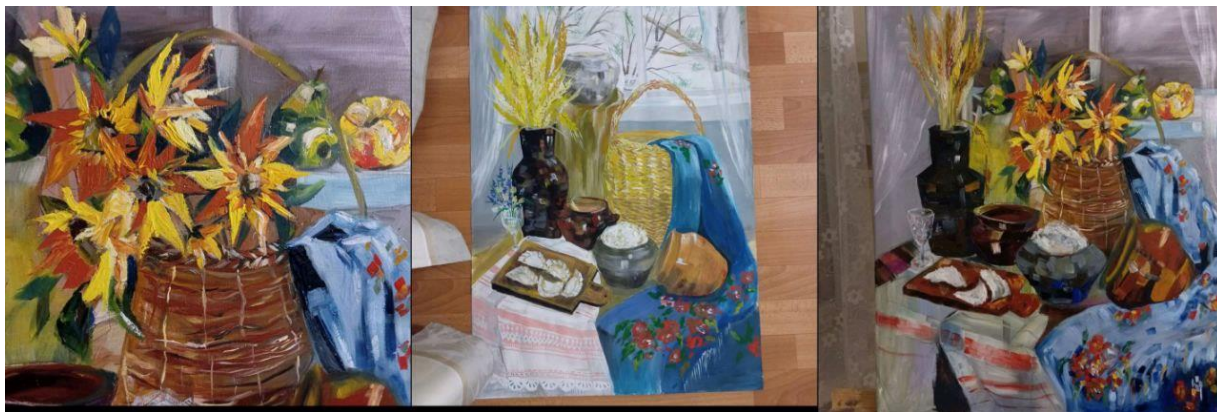

Рис. 8. Кольорові етюдi в матерiалi.

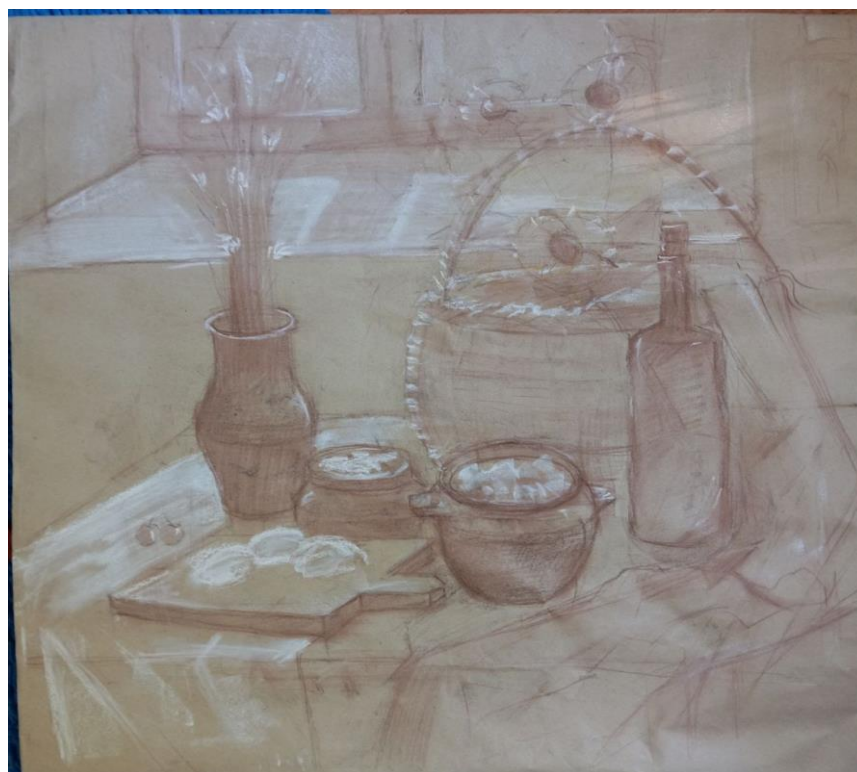

Рисунок 9. Картон

Рис. 10. Закладання фактурної пасти

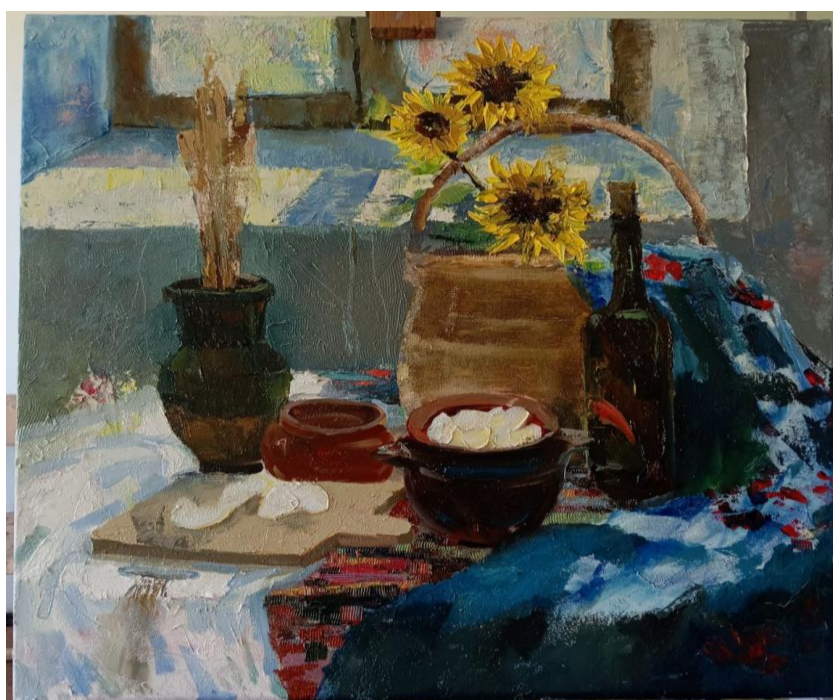

Рис. 11-12.

Рисю . 13. Додавання акцентів в роботу

Рис. 14. Останній етап , робота оформлення в раму «Бабусині вареники»